

การประเมินความเสี่ยง การทุจริตในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับสินบน

ประจำปีการศึกษา 2568

โรงเรียนบ้านสากอ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

โรงเรียนบ้านสากอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน โดยวิเคราะห์ ความเสี่ยงการทุจริต ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ยังนำมาตรการในการป้องกันการทุจริต (Corruption risk Control) ไปสู่ การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตของหน่วยงานลดลง อีกด้วยเพื่อมุ่งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต ตลอดจนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาออนไลน์(Integrity and Transparency Assessment Online: ITA Online) มีค่าคะแนนที่สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้

โรงเรียนบ้านสากอ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

๑

๒. วัตถุประสงค์

๑

๓. ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

๒

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ขั้นตอนที่ ๑. การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการ

๔

ขั้นตอนที่ ๒. การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๔

ขั้นตอนที่ ๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริต

๕

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๖

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๗

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๘

ส่วนที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การทุจริตคอร์รัปชัน การติดสินบนในภาครัฐเป็นปัญหาร้ายแรงปัญหาหนึ่งของสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก รูปแบบการทุจริต ในภาครัฐมีการกระจายตัว และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอยู่ทุกระดับ จากปัญหาดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหา จึงมีการแก้ไขปัญหา การติดสินบน โดยมีการลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับสินบนอย่างจริงจัง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการอนุมัติ อนุญาตให้มีความโปร่งใส การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลลงในระบบดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาคประชาชนมีความตื่นตัวในการจับตามอง การดำเนินการ ของหน่วยงานภาครัฐ จึงเกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการตรวจ การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จึงส่งผลกระทบต่อมุมมองของผู้ตอบแบบสอบถามที่มองว่าปัญหาการติดสินบนและ การคอร์รัปชันถูกแก้ไขไปในทางที่ดีขึ้น

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นให้ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัยการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการ พัฒนาเครื่องมือ เพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มี ประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการ ทุจริตรวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงาน ภาครัฐ มีมาตรการ ระบบหรือแนวทาง ในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒ ดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในส่วนราชการเป็นประจำทุกปีและ รายงานผลการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา และตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับคาคคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ได้อย่างเป็นรูปธรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ ในการบริหาร จัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการควบคุมการ ทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกัน ควบคุมไม่ให้ เกิดการทุจริตในองค์กร

โรงเรียนบ้านสากอ ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นการ ดำเนินการไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริตก็จะสามารถบริหารจัดการ ยับยั้งความ

เสียหายที่จะเกิดขึ้น ได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมาตรการควบคุม ความเสี่ยง การทุจริตที่เหมาะสม และสมเหตุสมผล หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าที่ไม่มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยง วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกัน ลด และปิดโอกาสการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของ การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการออกแบบและ ปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม

๒. เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประหยัด ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้

๓. เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร

ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดขึ้น
	ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
	ปัญหา หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง” หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคของหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียูบลค่าเท่าใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียม นอกกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่างๆอาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
สินบน Bribery	หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้การรับ การเรียกร้อยผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียูบลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัว

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
	เงินและ ไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็ สถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็ การโน้มน้าวหรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำหรือละเว้น การ กระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น
ของขวัญ	เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออธยาศัยมิตรให้เป็ รางวัลให้โดยเสนาหา ให้เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็สินน้ำใจ และ ให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็เงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไป ใน การได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับบริการ หรือการรับการ ฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่าย ใน การเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดใน ลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็บัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ในภายหลัง
การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ตามธรรมจรรยา	มาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓ ให้นิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือ บุคคลที่ให้แก่กันโอกาสต่าง ๆ โดย ปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้แก่กันตาม มารยาทที่ปฏิบัติกัน
ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เป็ขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ที่อาจจะ ความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็ตัวเงินหรือไม่เป็ ตัวเงิน
ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยง การทุจริต ที่เป็ผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในการปฏิบัติงาน โดยวิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมิน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ

เป็นการค้นหากระบวนการงานซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสียหายการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน ให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเขาไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟัง

ความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

โรงเรียนบ้านสากอกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

◆ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

◆ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ตารางที่ ๑ เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ที่ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้น)

ตารางที่ ๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน บุคลากรถูกข่มขู่ความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	หน่วยตรวจสอบจากภายนอก เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๓	มีการส่งเรื่องร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงาน
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงบุคลากรภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้
ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk: E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk: H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk: M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk: L)	๑ - ๓ คะแนน

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตและโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีเขียว สีเหลือง สีส้ม และสีแดง โดยระบุสถานของความเสี่ยงในช่องสี ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสี มีรายละเอียด ดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณา จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ}$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็นระดับ ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
ระดับสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
สูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Moderate)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาส ความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต เป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลืองจะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และ ประเมินความคุ้มค่า และความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย การจัดทำแผนบริหาร

จัดการความเสี่ยง การทุจริต ให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยง การทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่า มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

โรงเรียนบ้านสากอได้ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

ตารางที่ ๑ เหตุการณ์ความเสี่ยงและมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความเสี่ยง)		
๑	การจัดซื้อจัดจ้าง					
	๑. การจัดซื้ออุปกรณ์การเรียน มีการกำหนดราคาสินค้าสูงกว่าราคาตลาด หรือมีการใส่ราคาในใบเสนอราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง	๑	๒	๓ (ต่ำ)	๑. มีการกำหนดราคากลางที่เป็นธรรมและโปร่งใส ๒. มีการตรวจสอบราคาสินค้าจากหลายแหล่ง ๓. มีการเปิดเผยข้อมูลราคาสินค้า ๔. จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบราคาสินค้า ๕. จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเรื่องทุจริต	๑. ส่งผลให้การจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนมีความโปร่งใสดูตรวจสอบได้ ๒. ลดความเสี่ยงจากการทุจริตและสร้างความเชื่อมั่นให้กับโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ๓. ช่วยยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			วิธีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการตามวิธีการ ในการบริหารจัดการ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความ เสี่ยง)		
	๒. การเลือกวิธีการจัดซื้อจัด จ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ ได้มาคู่สัญญาที่อาจมีการเอื้อ ประโยชน์พวกพ้อง มีการติดสินบนตกลงกันไว้แล้ว	๑	๓	๓ (ต่ำ)	<p>๑. สร้างความรู้ ปลุกจิตสำนึก กระตุ้น ให้มีความ ละเอียดเข้าใจต่อการทุจริต และการรับสินบนและความตระหนักแก่ เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระเบียบ และกำชับ โทษการทุจริต</p> <p>๒. ให้เจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรม ประชุม เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐</p> <p>๓. แต่งตั้งคณะกรรมการ กำกับติดตาม ตรวจสอบเอกสารอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>๑. ส่งผลให้กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เป็นไปด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้</p> <p>๒. ลดความเสี่ยงจากการ สมยอมราคา การติดสินบน และการเอื้อประโยชน์พวกพ้อง</p> <p>๓. ช่วยยกระดับคุณธรรมและ จริยธรรมของเจ้าหน้าที่ภายใน องค์กรอย่างเป็นรูปธรรม</p>

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			วิธีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการตาม วิธีการในการบริหาร จัดการ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความ เสี่ยง)		
	การจัดซื้อจัดจ้าง					
	<p>๓. การตรวจรับพัสดุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตรงตามรูปแบบรายการ/รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้ขายหรือผู้รับจ้าง - มีการตรวจรับงานจ้างโดยไม่มีการลงพื้นที่ไปตรวจงานจริง - มีการให้สินบน/ของขวัญ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้คู่สัญญา - เจ้าหน้าที่สอบสัมภาษณ์อาจดำเนินการสอบที่ไม่เป็นธรรมโดยช่วยเหลือผู้สมัครสอบที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบน 	๒	๒	๔ (ปานกลาง)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. แต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่หลายกลุ่มตามความเหมาะสม ๒. สร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่ผู้ตรวจรับ/คณะกรรมการตรวจรับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ระเบียบ แนวทางการใช้จ่ายเงิน และสร้างค่านิยมสุจริต ๓. สร้างความรู้ ปลุกจิตสำนึก กระตุ้นให้มีความ ละอายเข้าใจต่อการทุจริตและการรับสินบนและความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระเบียบและกำชับโทษการทุจริต ๔. ควบคุมกำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการรับสินบนอย่างเคร่งครัด ๕. ผู้บริหารหน่วยงานประกาศนโยบาย No Gift Policy ให้ทุกคนได้รับทราบและดำเนินการตามประกาศอย่างเคร่งครัด 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. การดำเนินการตามมาตรการข้างต้นส่งผลให้กระบวนการตรวจรับพัสดุเป็นไปด้วยความโปร่งใสถูกต้องตามระเบียบ ๒. ลดโอกาสการรับสินบนหรือของขวัญจากผู้ขาย ๓. ยกระดับจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคู่สัญญา และการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ๔. ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			วิธีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการตามวิธีการใน การบริหารจัดการ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความ เสี่ยง)		
๒	การบริหารงานบุคคล					
	๑. การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู - คณะกรรมการให้คะแนน ย้ายครู อาจมีการให้คะแนนที่ไม่เป็นธรรม โดยช่วยเหลือผู้อื่น ย้ายครูที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบน	๑	๒	๒ (ต่ำ)	๑. ชี้แจงสร้างความเข้าใจหลักเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวชี้วัดของการย้ายครูให้กับ คณะกรรมการพิจารณาคะแนนได้เข้าใจอย่างถูกต้อง ๒. ควบคุมกำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันการรับสินบนอย่างเคร่งครัด ๓. ผู้บริหารหน่วยงานประกาศนโยบาย No Gift Policy ให้ทุกคนได้รับทราบและ ดำเนินการตามประกาศอย่างเคร่งครัด	๑. ช่วยให้กระบวนการพิจารณา ย้ายข้าราชการครูมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม ๒. ลดความเสี่ยงจากการแทรกแซง หรือรับผลประโยชน์จากผู้ย้าย ๓. เสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่ ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลอย่าง แท้จริง

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			วิธีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการตามวิธีการใน การบริหารจัดการ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความ เสี่ยง)		
	<p>๒. สอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย</p> <p>- เจ้าหน้าที่สอบสัมภาษณ์อาจดำเนินการสอบที่ไม่เป็นธรรม โดยช่วยเหลือผู้สมัครสอบที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบน</p>	๓	๒	๖ (ปานกลาง)	<p>๑. ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครครูผู้ช่วยตามประกาศรับสมัครสอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด</p> <p>๒. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ที่ไม่มีส่วน ได้ส่วนเสียกับผู้เข้าสอบ รวมทั้งแต่งตั้งผู้มีประสบการณ์เฉพาะด้าน</p> <p>๓. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการทุจริตในทางลับ</p> <p>๔. ควบคุมกำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการรับสินบนอย่างเคร่งครัด</p> <p>๕. ผู้บริหารหน่วยงานประกาศนโยบาย No Gift Policy ให้ทุกคนได้รับทราบและดำเนินการตามประกาศอย่างเคร่งครัด</p>	<p>๑. ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความน่าเชื่อถือในกระบวนการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุครูผู้ช่วย</p> <p>๒. ลดโอกาสการแทรกแซง การติดสินบน หรือการเลือกปฏิบัติ</p> <p>๓. สร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าสอบและสาธารณชนว่าหน่วยงานมีระบบที่โปร่งใสและยุติธรรมในการสรรหาและแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษา</p>

